

**VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ
UNIVERZITA OSTRAVA**

HORNICKO – GEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra ekonomiky a systémů řízení

SEVEROČESKÉ DOLY, A.S. – EKONOMICKÉ POSOUZENÍ

Severočeské doly, a.s. - Economic Assessment

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor:

Daniel Šafrata

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Oldřich Vlach, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Hornicko-geologická fakulta
Institut ekonomiky a systémů řízení

Zadání bakalářské práce

Student: **Daniel Šafrata**
Studijní program: B2102 Nerostné suroviny
Studijní obor: 2102R001 Ekonomika a řízení v oblasti surovin
Téma: Severočeské doly, a.s. - ekonomické posouzení
Severočeské doly, a.s. - Economic Assessment
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika společnosti
3. Ekonomické posouzení, teorie
4. Výpočet ukazatelů a ekonomické posouzení
5. Návrhy na opatření
6. Závěr

Rozsah závěrečné práce 35-50 normostran.

Seznam doporučené odborné literatury:

Publikace Surovinové zdroje České republiky - nerostné suroviny,
dostupné z: <http://www.geology.cz/extranet/publikace/online/surovinove-zdroje>
Státní Báňská správa, Surovinové ročenky
DVOŘÁČEK, Jaroslav *Analýza hospodářské činnosti báňského podniku*. Ostrava: Moravskoslezská
hornická společnost ČSVTS, 1997. 156 s. 80-7078-515-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Oldřich Vlach, Ph.D.**

Datum zadání: 31.10.2017

Datum odevzdání: 30.04.2018

doc. Ing. Šárka Vilamová, Ph.D.
vedoucí institutu

doc. Ing. Jan Valíček, Ph.D.
děkan fakulty

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo.
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen „VŠB-TUO“) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3).
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě uložena v Ústřední knihovně VŠB-TUO k nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že údaje o kvalifikační práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO.
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona.
- bylo sjednáno, že užít své dílo – diplomovou (bakalářskou) práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).
- beru na vědomí, že odevzdáním své práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Ostravě: 19. 04. 2017

.....
podpis

Daniel Šafrata
U Koupaliště 531
Spořice 43101

PODĚKOVÁNÍ

Chtěl bych tímto poděkovat Ing. Oldřichu Vlachovi Ph.D. za vedení a spolupráci při tvorbě této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat společnosti Severočeské doly a.s., za poskytnutí potřebných informací pro zpracování této práce.

Anotace

Cílem bakalářské práce je ekonomické posouzení společnosti Severočeské doly a.s. v letech 2011-2016 dle poměrových ukazatelů. Hlavním předmětem této práce je posouzení zdraví společnosti na základě poměrových ukazatelů. Z následných výpočtů se odhalí slabé stránky, pro které jsou doporučeny návrhy a opatření.

Klíčová slova: ekonomické posouzení, poměrové ukazatele, aktiva, rentabilita, likvidita, zadluženost, rozvaha, zdraví společnosti

Summary

The aim of the bachelor thesis is the economic assessment of Severočeské doly a.s. in 2011-2016 according to the ratios. The main objective of this work is to assess the health of the company based on the ratio indicators. Subsequent calculations reveal weaknesses for which suggestions and recommendations are recommended.

Keywords: economic assessment, ratios, assets, profitability, liquidity, indebtedness, balance sheet, company health

OBSAH

1.	ÚVOD.....	1
2.	CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI.....	2
2.1	Základní informace.....	2
2.2	Skupina Severočeské doly.....	2
2.3	Efektivnost a bezpečnost těžby	3
2.4	Historie dobývání hnědého uhlí	3
2.5	Důlní technika v historii	4
2.6	Důl Bílina	5
2.6.1	Těžební technika.....	5
2.6.2	Životnost.....	6
2.6.3	Úprava uhlí	6
2.7	Doly Nástup Tušimice.....	7
2.7.1	Těžební technika.....	8
2.7.2	Životnost.....	8
3.	EKONOMICKÉ POSOUZENÍ, TEORIE.....	9
3.1	Rozvaha	9
3.1.1	Struktura aktiv	11
	Dlouhodobý nehmotný majetek	11
	Dlouhodobý hmotný majetek	11
3.1.2	Oběžná aktiva (krátkodobá)	12
	Zásoby materiálu a surovin	12
	Pohledávky	12
	Krátkodobý finanční majetek	12
	Aktiva	13

Oprávký	13
3.2 Struktura pasív	13
3.3 Výkaz zisků a ztrát	15
3.3.1 EBIT – (Earnings before Interest and Taxes).....	17
3.3.2 EBT – (Earnings before taxes)	17
3.3.3 EAT – (Earnings after taxes).....	17
3.4 Analýza poměrových ukazatelů	17
3.4.1 Ukazatele likvidity	17
3.4.2 Ukazatele aktivity	18
3.4.3 Ukazatel rentability	19
3.4.4 Ukazatele zadluženosti	21
3.5 Absolutní ukazatele	22
3.5.1 Horizontální analýza.....	22
3.5.2 Vertikální analýza.....	23
4. VÝPOČET UKAZATELŮ A EKONOMICKÉ POSOUZENÍ	24
4.1 Horizontální analýza.....	24
4.2 Vertikální analýza.....	28
4.3 Ukazatele likvidity	32
4.4 Ukazatel aktivity.....	34
4.5 Ukazatel rentability	35
4.6 Ukazatel zadluženosti	36
5. NÁVRHY A OPATŘENÍ	38
6. ZÁVĚR.....	39
Seznam použité literatury	40
Seznam obrázků	41

Seznam tabulek.....	41
Seznam grafů.....	41
Seznam zkratek.....	42

1. ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybral ekonomické posouzení společnosti Severočeské doly a.s. Na trhu působí více než 20 let a proto je výborným zdrojem informací potřebných pro ekonomické posouzení. Ekonomické posouzení má za cíl zjistit zdraví podniku při posuzování jejich slabých a silných stránek. Výsledné informace mají společnosti pomoci zlepšit její postavení na trhu za pomoci informací z minulosti a současnosti. Mezi hlavní zdroje informace patří výkaz zisků a ztrát a rozvaha, které jsou nedílnou součástí každé společnosti, nehledě na její velikost.

Hlavním cílem této bakalářské práce je sestavit ekonomické posouzení společnosti Severočeské doly a.s. pro období 2011-2016.

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části, kterými jsou teoretická část a praktická část.

Dále je práce rozdělena do šesti kapitol. První, úvodní kapitola je věnována úvodu. V druhé kapitole je předvedena společnost, její vznik, historie a vyhlídky do budoucna. Dále je zde popsána a předvedena aktuální důlní technika využívána Severočeskými doly a.s.

Důvodem pro výběr této společnosti je fakt, že se nachází v mém rodném kraji. Dalším důvodem je, že v současnosti dominují Severočeské doly a.s. Severočeskému kraji jakožto největší těžební společnost hnědého uhlí.

Třetí kapitola této práce je věnována ekonomickému posouzení, které je potřebné pro praktickou část práce. Jsou zde vysvětleny základní ekonomické ukazatele a metody, které se využívají pro ekonomickou analýzu společnosti. Těmito ukazateli zjistíme, jakých výsledků společnost dosáhla ve sledovaných obdobích.

Ve 4. kapitole jsou obsaženy moje ekonomické výpočty, grafy a tabulky. Není opomenuto i komentování získaných dat tak i jejich vysvětlení, jak na tom sledovaná společnost je.

Pátá kapitola je věnována návrhům a opatřením. Úkolem je zjistit a sepsat zjištěné nedostatky a pomoci tak společnosti v jejich uvědomění a následně jejich odstranění.

Šestá, a zároveň poslední kapitola je věnována závěru, kde shrnu celou bakalářskou práci.

2. CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI

Obrázek 1 Úvodní logo Severočeské doly a.s. [6]

2.1 Základní informace

Společnost vznikla dne 1. ledna 1994. Byla založena dle obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v souladu s obecně závaznými předpisy platnými v České republice. Předmětem jejího podnikání je zejména těžba, úprava a odbyt hnědého uhlí a doprovodných surovin. [6]

Svou těžební činnost provozuje v Severočeské hnědouhelné pánvi na dvou odloučených lokalitách Tušimice a Bílina. Doly Bílina jsou producentem nízko sirnatého tříděného a energetického uhlí. Doly Nástup Tušimice produkují především energetické uhlí. Sortiment produkce je velmi široký a stejně široká a různorodá je i struktura odběratelů, kterým společnost garantuje kvalitu a standardy produkovaného uhlí. Společnost ročně produkuje řádově 23 mil. tun uhlí a je největším producentem hnědého uhlí v České republice. [6]

Posláním společnosti není pouze těžba uhlí pro energetiku. Plně si uvědomuje nutnost odpovídající kompenzace využívaných přírodních zdrojů v podobě zahlazování následků důlní činnosti. Důsledná příprava a realizace obnovy krajiny a ekologické stability území po těžbě hnědého uhlí je jednou ze základních součástí činnosti společnosti. Za tímto účelem společnost vytváří finanční rezervy na sanaci a rekultivaci a rezervy na vypořádání důlních škod. Rekultivační činnost Severočeských dolů si získala uznání doma i v zahraničí. [6]

2.2 Skupina Severočeské doly

Skupinu Severočeské doly tvoří mateřská společnost SD, tři dceřiné společnosti a 1 přidružená společnost Výzkumný ústav pro hnědé uhlí. Dceřiná společnost PRODECO

zajišťuje výrobu a údržbu těžební technologie, včetně dodávek a montáží týkajících se obnovy dobývací techniky. Provozování automobilové dopravy, opravy vozidel i důlní doplňkové mechanizace, ale také rekultivační činnosti, zemní a vrtné či trhací práce – to vše tvoří široké portfolio činností dceřiné společnosti Revitrans. [7]

Důležitým členem skupiny je SD-Kolejová doprava, která zabezpečuje přepravu uhlí nejen po důlní dráze a na vlečce, ale i po celostátních drahách, včetně výkonu předního palivového cyklu v elektrárnách ČEZ. [7]

Dále Společnost Výzkumný ústav pro hnědé uhlí, a.s. je klíčovou institucí pro aplikovaný výzkum v oborech nezbytných pro rozvoj hnědouhelného hornictví. Majetková účast umožňuje Severočeským dolům podílet se na řízení a kontrole činnosti ústavu. [6]

2.3 Efektivnost a bezpečnost těžby

Na zvyšování efektivnosti a optimalizaci těžby se podílí všechny složky řízení SD. Severočeské doly si uvědomují, že bezpečnost práce s hornickou činností jde ruku v ruce a proto již několik funguje projekt Efektivní a bezpečná těžba. Tento projekt znamená zajištění spolehlivých dodávek pro elektrárny ČEZ i pro ostatní zákazníky při minimalizaci výdajů v rámci bezpečné těžby, uplatnění optimalizace investic v procením řízení za pomoci nových přístupů (Gate system), metodologie Design-to-cost a také doporučení technicko-investiční komise. Důkazem správnosti této strategie byla v roce 2015 Český báňským úřadem udělena cena za bezpečnost práce v hornictví Zlatý Permon. [7]

Severočeské doly se maximálně soustředí na co největší efektivní využití ekonomicky vytěžitelných zásob uhlí a zefektivnění rozmezí mezi elektrárnami a těžbou. V roce 2015 byla celková odbytová těžba 20,95 mil. t uhlí, objem odtěžené skrývky činil 77,64 mil. m³. Hlavním odběratelem uhelné produkce byly elektrárny a teplárny Tušimice, Ledvice, Pruněrov, Mělník, Teplárna Trnice a Počerady při celkovém odběru 73% produkce. [6]

2.4 Historie dobývání hnědého uhlí

V písemných záznamech se dovídáme o dobývání uhlí u nás od počátku 15. století.

Počátky těžby uhlí v Čechách byly nevýrazné, pro hornictví nevýznamné. Bylo to dáno přírodními podmínkami (dostatek dřeva v lesích, využívala se vodní energie), minimální potřebou energie, proti dřevu nesnadnějším dobýváním a také tím, že pro spalování uhlí

nebyla vhodná topeniště. Hnědé uhlí se ve svých počátcích, zejména na severu Čech, užívalo ke zcela jiným účelům než jako zdroj tepla. K obratu dochází ve 2. polovině 18. století. Uhlí se začíná využívat již opravdu jako energetické surovina.

Výrazný vzestup uhelného hornictví nastává až s nástupem rozvoje průmyslové výroby v polovině 19. století.

Rozvíjející se průmysl potřeboval uhlí, protože dosud využívané dřevo a vodní energie větší potřebu již nestačily pokrýt. Navíc se začala prosazovat pára a parní stroj, který byl základní pohonnou jednotkou továren. V českých zemích bylo uhlí dostatek a vyskytovalo se na mnoha místech. Koncem 19. století se české země stávají nejprůmyslovější částí habsburské monarchie.

Dobývání hnědého uhlí po mnoho desetiletí probíhalo hlubinným způsobem, ve stovkách malých dolů. K dopravě byly využívány řeky, Ohře a Labe až do Drážďan. Rozvoj těžby se urychlil s výstavbou železnic, které umožnily zásobování i vzdálenějších odběratelů.

V mělce uložených slojích na severu se začalo rozvíjet povrchové dobývání. Už od 80. let minulého století se v těžbě uhlí objevují první parní rýpadla, na skrývkách kolem roku 1900. Poprvé tato rýpadla pracovala právě zde na Bílinsku - na lomu Hartmann v Ledvicích a na tehdejším dole Patria-Florentini ve Světcí.

Mezi hnědým a černým uhlím se začaly projevovat velké rozdíly až po 50. letech 19. století. To bylo zapříčiněno rozdílným vývojem v průmyslové výstavbě, vyšší přepravní kapacita, přepravní kapacita a náročnost těžebních prací. [Zdroj: Oskénované spisy]

2.5 Důlní technika v historii

Hnědouhelné doly z konce 18. století a začátku 19. byly oproti dolům z konce 19. století velmi jednoduché. Při jejich zakládání byly využívány znalosti z rudního hornictví, které bylo od středověku v Čechách velmi rozvinuté. V těchto dolech byla veškerá práce vykonávána ručně. Žentoury s koňským pohonem se využívaly velmi málo. K odvodnění se využíval těžní vrátek, který byl poháněn pomocí vodního kola. [Zdroj: Oskénované spisy]

Pro lepší představu důlního těžení byl provozován uhelný důl v Milžanech v roce 1841 asi takto:

Šachta byla hluboká zhruba 18m z toho 10m přímo ve sloji a dalších 8 metrů ve šterku a jílu. Profil šachtice byl cca 1 x 2 metry. Na patě šachtice byla vyražena chodba dlouhá 26 metrů, široká 2,5 metru a vysoká 2,5-3 metry. Z této chodby byly raženy překopy o délce 5-10 metrů, ve kterých byly ponechány mezi-pilíře široké 4 metry. Uhlí se kopalo ručně a bylo odnášeno v kýblech k šachtici, kde bylo na povrch vzato rumpálem s konopným lanem. [7] [8]

2.6 DŮL BÍLINA

Lom Bílina je nejhlubší povrchový hnědouhelný důl v České republice s až 45m mocnou slojí kvalitního nízko-sirnatého uhlí, rozdělena horninovými proplástkami a překryta nadložními vrstvami pískovců a jílu. Geologické poměry jsou tu velmi složité, a proto velmi záleží na racionální, promyšlené a bezpečné těžbě. Skrývka zde dosahuje až 200m a je odtěžována kolesovými rýpadly v 7 řezech. Poměr objemu skrývky vůči uhlí činí zhruba 5,8m³/t. Rozloha dobývacího prostoru je 44 km², objem odtěžené skrývky činní 55,32 mil. m³ a odbytová těžba uhlí je 9,40 mil. t ročně. Kontinuální těžbu zde zajišťuje 13 kolesových rýpadel, 90 km dálkové pásové dopravy, 8 zakladačů a 2 skládkové stroje. [7]

2.6.1 Těžební technika

Těžbu zajišťuje technologický celek řady TC3, který se skládá z rýpadla K 10 000, dálkové pásové dopravy se šířkou 2200mm a zakladače ZP 10 000. Je zde také možné nalézt technologické celky TC2 tvořené rýpadly K 2000, KU 800 a KK 1300, zakladače ZPD 8000, ZP 6600, ZP 5500, ZPDH 6300 a dálkovou pásovou dopravou o šířce gumového pásu 1800 mm až 2000 mm. [7]

Obrázek 2: Rýpadlo KU 300.16/K 83 [7]

Pro těžbu skrývky nad hlavou uhelné sloje a také pro těžbu uhlí, jsou nasazena rýpadla K 650 a KU 300s řady TC1. Vytěžené uhlí z lomu je přepravováno pásovou dopravou o šíři 1200 mm a 1600 mm. Odtěžená skrývka potřebná k začišťení uhelné sloje je dopravována dálkovou pásovou dopravou o šířce 1 600 mm na vnitřní výsypku k zakladačům ZP 3500 a ZP 2500. [7][8]

Kolesová rýpadla jsou vzhledem k velikosti montována buď přímo na místě, nebo v těsné blízkosti povrchového dolu. Celá montáž kolesového rýpadla může zabrat několik let. Jsou vyráběna na zakázku pro přesné potřeby dolu. [7] [8]

2.6.2 Životnost

Současná platná rozhodnutí by měla důl uzavřít kolem roku 2035. V případě, že se prolomí územně ekologické limity z roku 1992, by bylo možné při současné produkci pokračovat až do roku 2045-2047. [8]

2.6.3 Úprava uhlí

Všechno vytěžené uhlí putuje 8 kilometrovou pásovou dopravou do úpravny uhlí. Bílinské surové uhlí se vyznačuje vysokou výhřevností, nízkým obsahem bitumenu, síry a dalších ekologicky nežádoucích surovin. V ledvické úpravně se promění do finálních uhelných produktů, které splňují legislativní podmínky pro šetrné spalování. Úpravárenský komplex s více jak 50 letou tradicí je průběžně ekologizován a modernizován. Uhlí se zde

drtí, třídí a rozdružuje podle odběratelské poptávky na uhlí (kostka, ořech 1 a 2). Nejvíce produkce je dodáváno do elektráren a tepláren, část do uhelných skladů po celé České republice. [7]

2.7 Doly Nástup Tušimice

Uhelná sloj je zde uložena pod 75m nadloží pískovců a jílu, které jsou odtěžovány pomocí kolesových rýpadel ve třech skrývkových řezech, odkud je veškeré skrývkové nadloží přepravováno pomocí dálkové pásové dopravy na vnitřní výsypku. Roční produkce paliva pro energetiku, která činí 13,5 mil. tun je převážně dodávána do tepelné elektrárny ČEZ a.s. Na skrývce činní roční těžba zhruba 26,5 mil. m³ nadložních zemin.

Charakteristickým znakem tušimického uhlí jsou jeho kvalitativní rozdíly. Veškerá uhelná produkce prochází homogenizační skládkou o kapacitě až 600 tis. t., kde se promícháváním snižuje rozptyl síry a popela aby vyhovovala požadavkům elektráren. [6]

Obrázek 3: Zakladač ZPDH 6300/Z 101 [8]

2.7.1 Těžební technika

Technologickým vybavením dolu pro těžbu skrývky jsou rýpadla KU 800, a 1320 řady TC2. Skrývka je dopravována dálkovou pásovou dopravou šíře 1800 mm na výsyvky k zakladačům stejné řady. Na uhelném lomu jsou pro těžbu uhlí nasazena rýpadla KU 300 S a K 800 N a související zařízení řady TC1. Uhlí je po úpravě drcením a homogenizací dopravováno pásovými dopravníky šíře 1200, 1600 mm do Elektrárny Tušimice - ČEZ nebo na nakládací zásobník s následnou další kolejovou dopravou k určenému odběrateli.

Obrázek 4: Rýpadlo SchRs 1320/K [7]

Pro zajištění stálosti kvality odbytových uhelných produktů je v provozu homogenizační skládka. Dominantním odběratelem uhlí z produkce Dolů Nástup Tušimice jsou ekologizované elektrárny ČEZ a.s. Praha. [7] [8]

2.7.2 Životnost

Na konci roku 2012 vydal Obvodní báňský úřad v Mostě povolení hornické činnosti podle Plánu otvírky, přípravy a dobývání pro Doly Nástup Tušimice v letech 2014-2029. [7]

3. EKONOMICKÉ POSOUZENÍ, TEORIE

V této kapitole jsou vysvětleny hlavní zdroje informací pro analýzu. Tato kapitola obsahuje dalších 14 subkapitol, ve kterých jsou vysvětleny pojmy, jako jsou rozvaha, výkaz zisků a ztrát a horizontální a vertikální analýza.

3.1 Rozvaha

Rozvaha je základním účetním výkazem, ostatní výkazy vznikly historicky odvozením z potřeby detailnějšího sledování vybraných ekonomických charakteristik.

Rozvaha zachycuje stav majetku podniku tedy aktiv na jedné straně a zdrojů jeho krytí (pasiv) na straně druhé k určitému časovému okamžiku. Struktura aktiv bývá označována jako majetková struktura podniku. Zdroje krytí tvoří strukturu podnikového kapitálu, ze kterého je majetek financován. [5]

Základní rovnice rozvahy říká:

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$

Základním hlediskem třídění aktiv je jejich funkce a s ní spojená doba vázanosti v reprodukčním cyklu podniku. Z tohoto pohledu se aktiva člení na stálá aktiva (dlouhodobá, fixní) zahrnující majetkové složky, které slouží činnosti podniku dlouhodobě a postupně se opotřebovávají. Oběžná aktiva (krátkodobá) představují ty části majetku, které se spotřebovávají obvykle najednou, popřípadě jejich proces přeměny nepřesahuje jeden rok.

V rámci tohoto vymezení se člení aktiva i podle stupně likvidnosti majetku. Likvidnost majetku lze charakterizovat jako schopnost majetku se přeměnit na hotové peníze.

Základní členění pasiv, která představují zdroje krytí aktiv, je provedeno podle vlastnictví zdrojů. Z tohoto pohledu se pasiva člení na vlastní kapitál a cizí zdroje (kapitál). [5]

Aktiva (majetek)	Pasiva (kapitál)
Dlouhodobý majetek	Vlastní kapitál
Oběžná aktiva	Cizí zdroje

Tabulka 1 Zjednodušená struktura rozvahy [5]

Označ.	Položka		Označ.	Položka	
	AKTIVA CELKEM			PASIVA CEKEM	
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál		A.	Vlastní kapitál	
B.	Dlouhodobý majetek		A. I.	Základní kapitál	
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		A. II.	Kapitálové fondy	
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek		A. III.	Fondy ze zisku	
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek		A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let	
C.	Oběžná aktiva		A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	
C. I.	Zásoby		B.	Cizí zdroje	
C. II.	Dlouhodobé pohledávky		B. I.	Rezervy	
C. III.	Krátkodobé pohledávky		B. II.	Dlouhodobé závazky	
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek		B. III.	Krátkodobé závazky	

D.	Ostatní aktiva		B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	
D. I.	Časové rozlišení		C.	Ostatní pasiva	
			C. I.	Časové rozlišení	

Tabulka 2: Detailní struktura rozvahy [5]

3.1.1 Struktura aktiv

Aktiva jsou členěna a uspořádána sestupně podle jejich doby vázanosti v reprodukčním cyklu podniku. [5]

Pohledávky za upsaný základní kapitál

Představují upsaný, ale dosud nezaplacený stav akcii nebo majetkových podílů.

Dlouhodobý majetek

Člení se na dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek. [5]

Dlouhodobý nehmotný majetek

Zahrnuje zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva jako jsou licence, patenty autorská práva, průmyslové vzory, dále jiný nehmotný majetek, jejichž pořizovací cena je v jednotlivém případě vyšší než limit stanovený zákonem a doba použitelnosti je delší než jeden rok. [5]

Dlouhodobý hmotný majetek

Svou hodnotou předává postupně a tvoří jej v zásadě samostatné movité věci, jejichž ocenění je vyšší než stanovený limit a doba použitelnosti je delší než jeden rok. Dále zahrnuje pozemky, které se neodepisují, budovy, stavby, pěstitelské celky trvalých porostů, dospělá zvířata, umělecká díla, sbírky a předměty drahých kovů, a to bez ohledu na jejich pořizovací cenu. [5]

Společným rysem nehmotného a hmotného dlouhodobého majetku je skutečnost, že se až na určité výjimky odpisují. Odpisy dlouhodobého majetku vyjadřují náklad běžného

období, u něhož výdaj peněžních prostředků proběhl v minulosti při pořízování tohoto majetku. [5]

Dlouhodobý finanční majetek

Mezi **dlouhodobý finanční majetek** patří podílové cenné papíry a vklady v podnicích, půjčky podnikům ve skupině a jiný finanční dlouhodobý majetek, který podnik pořizuje nebo vlastní za účelem obchodování s nimi. [5]

3.1.2 Oběžná aktiva (krátkodobá)

Charakteristickou vlastností oběžných aktiv je, že jejich doba vázanosti ve výrobním procesu je obvykle kratší než jeden rok. Tato část majetku je rychle převoditelná na peníze, které slouží ke krytí splatných závazků. Z důvodu plynulosti a zajištění výroby je nezbytné je udržovat neustále v určité výši. Oběžná aktiva tvoří následující položky: [1]

Zásoby materiálu a surovin

Představují vstupy do činnosti podniku, v níž se zčásti nebo plně spotřebují. Zásoby nedokončené výroby a polotovarů představují rozpracované výkony, zásoby hotových výrobků, které dosud nebyly prodány nebo které ještě zákazník nepřevzal, zboží, hospodářské prostředky, které podnik nakupuje a v nezměněné formě prodává. [1]

Pohledávky

Představují práva podniků vůči jiným subjektům na příjem peněžních prostředků. Třídí se z hlediska času na krátkodobé a dlouhodobé nebo podle účelu. Převážnou část představují pohledávky z obchodního styku. Jsou to částky dosud neuhrazených faktur nebo obdobných platebních dokumentů, které podnik vystavil svým odběratelům za dodané zboží, výrobky nebo provedené služby. [1]

Krátkodobý finanční majetek

Je charakterizován vysokou likvidností a bezprostřední obchodovatelností. Doba splatnosti nebo předpokládaná držba je kratší než jeden rok. Představuje krátkodobé investice přebytečných peněžních prostředků s cílem dosáhnout vyšších výnosů. Na druhé straně umožňuje zabezpečení rychlé likvidity podniku. Součástí krátkodobého finančního majetku jsou peníze v pokladně, na účtech, krátkodobé cenné papíry, např. státní pokladní poukázky, krátkodobé obligace, směnky, pořízené za účelem obchodování. [1]

Ostatní aktiva

Součástí majetkové struktury jsou také ostatní aktiva, která obsahují položky časového rozlišení.

Vznikají za prvé jako důsledek spotřeby peněz či jiných aktiv, k níž sice došlo v běžném období, ale která s tímto obdobím nesouvisí, protože se týká jednoho či více následujících období. [5]

Za druhé vznikají přechodná aktiva jako důsledek prokazatelného nároku podniku na peněžní příjem, který se sice ke dni sestavení účetních výkazů neuskutečnil, ale s běžným obdobím souvisí. [5]

Aktiva

V rozvaze jsou stanovena v hodnotách netto (zůstatková cena), přitom však jsou uváděny hodnoty brutto (pořizovací cena) a oprávky a opravné položky k jednotlivým majetkovým složkám. Hodnota netto je stavena tak, že od hodnoty brutto se odečte výše oprávek a opravných položek. [5]

Oprávky

Vyjadřují trvalé snížení hodnoty majetku (týká se dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku). Opravné položky slouží k vyjádření přechodného snížení hodnoty všech aktiv, jestliže se při účetní závěrce předpokládá, že jejich hodnota klesla. [5]

3.2 Struktura pasiv

Základním hlediskem pro členění zdrojů je hledisko vlastnictví, podle něho se veškeré zdroje financování podnikových aktiv člení na dvě základní skupiny: Vlastní a cizí kapitál [5]

Vlastní kapitál

Tvoří základní kapitál, který je hlavní složkou vlastního kapitálu. Způsob jeho tvorby závisí na právní formě podnikání a může být tvořen peněžními i nepeněžitými vklady společníků, prodejem akcií nebo splacením členských vkladů. Výše základního kapitálu se zapisuje do obchodního rejstříku. [5]

Kapitálové fondy

Tvoří fondy, které jsou tvořeny z externích zdrojů, nikoliv ze zisku. Patří sem zejména dary, dotace, ážio, vklady společníků. Tyto fondy nezvyšují základní kapitál společnosti. [5]

Fondy ze zisku

Jsou tvořeny výhradně ze zisku účetní jednotky, a to buď na základě ustanoví zákonného přepisu, nebo na základě stanov společnosti. [5]

Zákonný rezervní fond

Je tvořen povinným přidělem ze zisku běžného účetního období, jehož výše je stanovena obchodním zákoníkem. Tento fond lze použít pouze ke krytí ztrát společnosti. [5]

Výsledek hospodaření minulých let

Je součástí vlastního kapitálu, jedná se o nerozdělený zisk nebo neuhrazenou ztrátu. [5]

Cizí zdroje

Zahrnují rezervy, závazky podniku, bankovní úvěry a výpomoci. [5]

Rezervy

Na rozdíl od rezervních fondů se tvoří na vrub nákladů a představují zadržené částky peněz, které v budoucnu podnik musí vynaložit. [5]

Rezervy se dále člení na účelové a obecné.

Účelové se tvoří na konkrétní, předem stanovený účel (opravy majetku, kurzové rozdíly) a obecné, které nemají předem stanovený účel použití. [5]

Zákonné rezervy

Uznávané pro účely zjištění nákladu daně z příjmu představují bankovní rezervy, rezervy pojišťovnictví a rezervy na opravu hmotného majetku. Způsob tvorby a stanovení výše rezerv musí být prokazatelný. [5]

Závazky podniku

Většinou se vztahují k již uskutečněným hospodářským aktivitám, za něž podnik svým věřitelům dosud nezaplatil a které budou hrazeny v závislosti na lhůtách jejich

splatnosti. Krátkodobé závazky jsou splatné do jednoho roku, jejich účelem je financovat běžný provoz podniku. [5]

Bankovní úvěry a výpomoci

Představují externí úročené zdroje a člení se z hlediska času na krátkodobé a dlouhodobé. [5]

Ostatní pasiva

Zahrnují výdaje příštích období a výnosy příštích období. [5]

3.3 Výkaz zisků a ztrát

Slouží ke zjišťování výše a způsobu tvorby složek výsledku hospodaření VH. Výkaz zisků a ztrát zahrnuje náklady a výnosy za běžné období. Zjednodušeně lze podstatu výkazu zisků a ztrát vyjádřit vztahem:

$$\text{VÝNOSY} - \text{NÁKLADY} = \text{VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ}$$

Náklady můžeme definovat jako peněžní vyjádření spotřeby výrobních činitelů. Se vznikem nákladů je spojen úbytek majetku podniku vykazovaný v rozvaze (snížení netto aktiv). V praxi se náklady ve výkazu zisků a ztráty projeví jako spotřeba, opotřebení majetku a přírůstek závazků. [1]

Výnosy se definují jako peněžní vyjádření výsledků plynoucích z provozování podniku a představují finanční částky, na které má podnik nárok z titulu prodeje zboží a služeb. Výnosy zahrnují hodnotové navrácení spotřebovaného majetku a jeho přírůstku. [5]

V současné době je u nás úprava výkazu zisků a ztráty založená na zjednodušeném druhovém členění nákladů. Náklady a výnosy jsou uspořádány do určitých oblastí tvořících podnikatelské aktivity. Těmito oblastmi jsou provozní, finanční a mimořádné aktivity. [5]

Výsledek hospodaření za běžnou činnost

Vzhledem k tomu, že podnik běžně provádí výrobní činnost a poskytuje služby a zároveň provádí finanční operace, je pro posuzování jeho úspěšnosti a ekonomické kvality používán souhrnný výsledek za provozní a finanční činnost, který je označován jako výsledek hospodaření za běžnou činnost. Je součtem provozního a finančního výsledku

hospodaření, snížený o daň za běžnou činnost. Při kladném VH dosahuje podnik zisku z běžné činnosti, při záporném VH dosahuje ztráty z běžné činnosti. [1]

VH z provozní činnosti je určen u převážné většiny podniků ze základních a opakujících se činností podniku. U výrobního podniku je tvořen především tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb, po odečtení nákladů (výrobní spotřeby, materiálu a služeb), osobních nákladů (mzdy, odměny, zdravotní a sociální pojištění), daní a poplatků a odpisů. [1]

Symbol	Položka	Hodnota
OM	+ Obchodní marže	
T _p	+ Tržby za prodej vlastních výrobků	
N _p	- Provozní náklady	
VH _p	= Provozní výsledek hospodaření	
V _f	+ Výnosy z finanční činnosti	
N _f	- Náklady z finanční činnosti	
VH _f	= Finanční výsledek hospodaření	
D _B	Daň z příjmu za běžnou činnost	
VH _B	= Výsledek hospodaření za běžnou činnost (VH _p + VH _f - D _B)	
V _M	+ Mimořádné výnosy	
N _M	- Mimořádné náklady	
D _M	- Daň z mimořádné činnosti	
VH _M	= Mimořádný výsledek hospodaření	
VH	= Výsledek hospodaření za účetní období (VH _B + VH _M)	

Tabulka 3 Výkaz zisků a ztráty [5]

VH z finanční činnosti je výsledek, který souvisí ze způsobem financování a s finančními operacemi podniku. Vyplývá z nepravidelných a neočekávaných operací podniku. Vyjadřuje se jako rozdíl mezi mimořádnými výnosy a mimořádnými náklady. Vzniká v důsledku změn způsobu oceňování majetku, mank a škod, přebytků na majetku u finančních účtů a finančních investic.

3.3.1 EBIT – (Earnings before Interest and Taxes) je zisk před úhradou odpisů, úroků a daní. Udává celkový finanční efekt, který je generován aktivy daného podniku. Vypočítá se jako:

$$EBIT = EBT + \text{nákladové úroky}$$

3.3.2 EBT – (Earnings before taxes) je zisk před zdaněním, nazývaný jako hrubý zisk.

$$EBT = EAT + \text{daň z příjmů za mimořádnou činnost} + \text{daň z příjmů za běžnou činnost}$$

3.3.3 EAT – (Earnings after taxes) je čistý zisk, v účetní terminologii se jedná o výsledek hospodaření za účetní období po zdanění. Udává efekt dosahování vlastníky. Výnosnost vloženého vlastního kapitálu je měřena ukazatelem ROE. [10]

$$EAT = \text{výsledek hospodaření za účetní období}$$

3.4 Analýza poměrových ukazatelů

Vychází z účetních výkazů rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Základem je podíl dvou absolutních ukazatelů. Poměrové ukazatele umožňují rychlý obraz o základních finančních charakteristikách firmy. Umožňují mezipodnikové srovnávání nebo srovnávání s odvětvovým průměrem. [11]

3.4.1 Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity měří schopnost firmy uspokojit své splatné závazky. Mají odpovědět na otázku, zda firma bude schopna vyrovnat své pohledávky, když nastane doba jejich splatnosti. Obvykle se používají dva ukazatele, nebo i více ukazatelů v závislosti na nutnosti. [2]

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Tento ukazatel, označovaný též jako likvidita 3. stupně, měří platební schopnost podniku z hlediska kratšího období (obvykle měsíčně). V čitateli se uvádějí veškerá oběžná aktiva, ve jmenovateli všechny peněžní závazky splatné do jednoho roku (závazky z obchodního styku, závazky k zaměstnancům, splatné daně, splatné směnky, krátkodobé úvěry apod. Je to poměrně hrubý ukazatel platební schopnosti, ale pro svou jednoduchost je v praxi velmi rozšířený. Ve světě je za jeho přijatelnou hodnotu v intervalu považován 1,5-2,5. Čím je jeho hodnota vyšší, tím menší je platební riziko platební neschopnosti vyvolané tím, že podnik své výrobky není schopen prodat, nebo že odběratele nezaplatí své pohledávky. Nesmíme však zapomínat na to, že příliš vysoká hodnota oběžných aktiv, snižují výnosnost podniku, protože jejich výnosnost je téměř nulová. [2]

$$\text{rychlá likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Tento, ukazatel, označovaný jako likvidita 2. stupně, měří platební schopnost podniku po odečtení zásob z oběžných aktiv. Proto lépe vystihuje platební schopnost podniku. Zásoby jsou totiž obvykle méně likvidní než ostatní oběžná aktiva, jejich případný prodej je obvykle ztrátový a ohrozí-li budoucí výrobu, může dokonce vést až k bankrotu firmy. Srovnáváme jej s odvětvovým průměrem a se standardními hodnotami (1-1,5); kritická je 1. [2]

3.4.2 Ukazatele aktivity

Ukazatel měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy, má-li jich více, než je účelné, vznikají mu zbytečné náklady a tím nízký zisk, má-li jich málo, přichází o tržby, které by mohl získat. Ukazatele se počítají pro jednotlivé skupiny aktiv: zásoby, pohledávky, stálá aktiva a pro celková aktiva. [1]

Doba obratu zásob:

$$\text{doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/365}$$

Výsledek určuje, kolik dní je potřeba prodávat, aby se zaplatily zásoby. [1]

Rychlost obratu zásob

$$\text{rychlost obratu zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}}$$

Vzorec udává, kolikrát se zásoby přemění v ostatní formy oběžného majetku až po finální produkci a její prodej, z něhož vyplynou tržby. [1]

Doba obratu pohledávek

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}/365}$$

Ideální výsledek je nulová hodnota, vyplývající z nulové hodnoty pohledávek. [1]

Rychlost obratu pohledávek

$$\text{rychlost obratu pohledávek} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}}$$

Vzorec ukazuje, kolikrát a jak rychle jsou pohledávky přeměněny v peněžní prostředky plynoucí z tržeb. [1]

Doba obratu závazků:

$$\text{doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky}}{\text{tržby}/365}$$

Relativní vázanost stálých aktiv

$$\text{relativní vázanost stálých aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{stálá aktiva}}$$

Definuje potřebnou vázanost firemních fixních aktiv k dosažení daného obratu. Ukazatel je taktéž označován jako obrat aktiv. [1]

3.4.3 Ukazatel rentability

Ukazatele rentability podniku zachycují jeho schopnost produkovat zisk a zhodnocovat tím kapitál do podniku vložený. Příslušné vstupní informace lze získat z rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Vzhledem k tomu, že výkaz zisků a ztrát obsahuje údaje

intervalové, zatímco rozvaha údaje okamžikové, je nutno z rozvahy vypočítat průměrnou výši prostředků nebo zdrojů za sledované období. Lze přitom vyjít ze stavu na počátku a na konci roku, pro přesnější výpočet je nutné použít údaje z jednotlivých čtvrtletí nebo měsíců. Samotný ukazatel zisku může být brán jako zisk před zdaněním, čistý zisk resp. zisk před odečtením úroků a daní, nebo čistý zisk zvýšený o úroky, na které musí vypůjčený kapitál vydělat. Obecně je rentabilita vyjadřována jako poměr zisku a vloženého kapitálu, vzhledem k různým způsobům vymezení vloženého kapitálu se nejčastěji používají dva následující ukazatele: [4]

$$\text{rentabilita úhrnných vložených prostředků (ROA)} = \frac{\text{zisk (EBIT)}}{\text{aktiva celkem}}$$

Tento ukazatel bývá považován za rozhodující míru rentability, protože srovnává zisk s celkovými aktivy vloženými do podnikání bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou aktiva financována, zda jde o zdroje vlastní nebo cizí.

Dalším velmi často používaným ukazatelem je rentabilita vlastního kapitálu: [4]

$$\text{rentabilita vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{čistý zisk (EAT)}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Ukazatel v podstatě hodnotí výnosnost kapitálu, který do podniku vložili jeho akcionáři nebo vlastníci. Plní tak úlohu kritéria při rozhodování o variantách investování volného kapitálu. [4]

Dalším často používaným ukazatelem je rentabilita tržeb (ROS)

$$\text{rentabilita tržeb (ROS)} = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}}$$

Ukazatel charakterizuje úspěšnost podniku na trhu, závisí především na cenách prodáváných výrobků nebo poskytovaných služeb, na zisku zakalkulovaném do těchto cen, ale také na hospodárnosti podnikové činnosti. Zisk může mít podobu zisku před zdaněním nebo zisku čistého. [4]

Ve všech případech lze ukazatele rentability vynásobit rentabilitu 100 a rentabilitu tak vykazovat v procentech. [4]

3.4.4 Ukazatele zadluženosti

Udávají vztah mezi cizím a vlastními zdroji financování podniku, měří rozsah, v jakém podnik používá k financování dluhy. Zadluženost není pouze negativní charakteristiku podniku. Její růst může přispět k celkové rentabilitě a tím i k vyšší tržní hodnotě podniku, avšak současně zvyšuje riziko finanční nestability. [3]

Celková zadluženost

Vypočítá se jako podíl cizího kapitálu k celkovým aktivům. Čím je větší podíl vlastního kapitálu, tím je větší bezpečnost proti ztrátám věřitelů v případě likvidace. Proto věřitelé preferují nízký ukazatel zadluženosti. [3]

$$\text{celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Dlouhodobá zadluženost

Vyjadřuje, jaká část aktiv podniku je financována dlouhodobými dluhy. Napomáhá nalézt optimální poměr dlouhodobých a krátkodobých cizích zdrojů. Do dlouhodobých cizích zdrojů se zahrnují dlouhodobé obchodní závazky, úvěry a rezervy. [3]

$$\text{dlouhodobá zadluženost} = \frac{\text{dlouhodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Běžná zadluženost

Poměřuje krátkodobý cizí kapitál s celkovými aktivy. Čítec zahrnuje krátkodobé závazky, běžné bankovní úvěry, pasivní přechodné a dohadné položky. [3]

$$\text{běžná zadluženost} = \frac{\text{krátkodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Úrokové krytí

Ukazatel informuje o tom, kolikrát převyšuje zisk placené úroky. Pokud ukazatel je roven 1, znamená to, že na zaplacení úroků je potřeba celého zisku a na akcionáře nezbude nic. Jsou-li úroky pokryty ziskem 3x až 6x lze je považovat za uspokojující. [3]

$$\text{úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{úroky}}$$

3.5 Absolutní ukazatele

Absolutní ukazatele se využívají především k analýze trendů. Horizontální a vertikální analýza jsou výchozím bode, rozboru účetních výkazů, má pomoci s přehledností výkazů, o kterých bychom měli mít lepší představu.

Horizontální analýza sleduje vývoj v čase, nejčastěji k minulému účetnímu období. Načež vertikální analýza sleduje strukturu finančního výkazu vztaženou k nějaké veličině (celková bilanční suma). Cílem je tedy rozbor minulého vývoje finanční situace a příčin s omezenými možnostmi uvodit závěry o finanční situaci společnosti. [5]

3.5.1 Horizontální analýza

Tato analýza využívá absolutních a rozdílových ukazatelů. Ukazuje nám procentní změny jednotlivých položek účetních výkazů oproti předcházejícímu období. Ze změn lze odvozovat i pravděpodobný vývoj příslušných ukazatelů v budoucnosti. Je však třeba mít k dispozici dostatečně dlouhou časovou řadu a v časové řadě zajistit srovnatelnost údajů. Do odhadu budoucího vývoje je nutno zahrnout předpokládané změny jak uvnitř podniku, tak změny ve vnějším ekonomickém prostředí. [10]

$$\text{absolutní změna} = \text{ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1} \quad [10]$$

t - příslušný rok.

Procentní změna je relativním vyjádřením změny absolutní:

$$\text{procentní změna} = \frac{\text{absolutní změna}}{\text{hodnota}_{t-1}} \times 100(\%) \quad [10]$$

3.5.2 Vertikální analýza

Označovaná i jako strukturální analýza, vyjadřuje procentní podíl dané položky účetního výkazu ze stanoveného základu. Užívá se pro vyjádření struktury aktiv a pasiv a pro rozbor Výkazu zisků a ztrát. Její použití je výhodné pro srovnávání údajů v účetních výkazech v delším časovém horizontu, i pro srovnávání společnosti s jinými podniky v daném oboru či pro srovnávání s odvětvovými průměry. [5]

$$v ý p o \check{c} e t = \frac{u k a z a t e l \ d a n \acute{e} h o \ o b d o b \acute{i}}{z v o l e n \acute{a} \ z \acute{a} k l a d n a} \times 100 \ [10]$$

4. VÝPOČET UKAZATELŮ A EKONOMICKÉ POSOUZENÍ

V této části se věnuji ekonomickým výpočtům pro společnost Severočeské doly a.s. Tyto výpočty byly prováděny ve sledovaných letech 2011-2016. Veškeré informace jsem čerpal s výročních zpráv, které jsou dostupné na internetu, konkrétně na webových stránkách společnosti Severočeské doly a.s. Výsledky výpočtů jsou znázorněny pomocí grafů a tabulek.

4.1 Horizontální analýza

Tato analýza nám znázorňuje vzniklé změny relativních a absolutních hodnot za určité časové období jak již bylo zmíněno v teoretické části. Tato část analýzy se věnuje rozvaze a výkazu zisků a ztrát. Pro lepší představu jsou společně s peněžními rozdíly, také procentuální vyjádření rozdílů.

Aktiva	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Aktiva celkem	1 506 232 5,15%	-79 728 -0,26%	862 971 2,82%	566 437 1,80%	525 404 1,64%
Dlouhodobý majetek	1 372 403 5,28%	-1 210 180 -4,42%	657 482 2,5%	-572 784 -2,14%	922 874 3,52%
Dlouhodobý nehmotný majetek	-2 911 -2,48%	-8 288 -7,25%	-14 204 -13,39%	-12 738 -13,86%	29 930 37,81%
Dlouhodobý hmotný majetek	1 370 152 7,00%	73 085 0,35%	439 740 2,09%	-127 263 -0,59%	85 142 0,40%
Dlouhodobý finanční majetek	5162 0,08%	-1 274 977 -20,26%	231 946 4,62%	-432 783 -8,25%	807 802 16,77%
Oběžná aktiva	143473 4,51%	1 132 672 34,10%	205 267 4,61%	1 134 071 24,34%	-396 337 -6,84%
Zásoby	-45 449 -9,55%	-25 118 -5,84%	-43 795 -10,81 %	5 908 1,63%	-46 685 -12,71%
Pohledávky	-99 267 -7,73%	368 137 31,05%	-544 191 -35,03 %	44 117 4,37%	252 445 23,96%
Krátkodobé pohledávky	-99 267 -7,73%	148 138 12,50%	-324 191 -24,31 %	44 117 4,37%	252 445 23,96%

Krátkodobý finanční majetek	288 189 20,33%	789 653 46,30%	793 253 31,79 %	1 084 046 32,97%	-602 097 -13,77%
Peněžní prostředky	942 518 271,79%	905 883 70,26%	843 058 38,40 %	1 133 756 37,32%	-602 016 -14,43%

Tabulka 4 Horizontální analýza aktiv (tis. Kč) [Zdroj: Vlastní zpracování [12]]

Z tabulky č. 4. lze vidět, že pokles aktiv nastal pouze v letech 2012/2013. Důvodem je snížení podílů ovládající nebo ovládané osoby. V letech 2011/2012 je možné vidět velký nárůst oproti letům ostatním. Důvodem je nákup pozemků a staveb.

Dlouhodobý majetek zaznamenal značný pokles ve dvou sledovaných období a to v letech 2012/2013 a 2014/2015. Největší nárůst DM je lze sledovat v letech 2011/2012.

Dlouhodobý nehmotný majetek zaznamenal poklesy ve všech sledovaných letech vyjma let 2015/2016, kde byl zaznamenán kladný nárůst. Důvodem je nákup softwaru. V konečném celku nejsou tyto rozdíly nikterak velké, ale ani zanedbatelné.

Z tabulky č. 4 lze vidět, že DHM měl za všechny sledované roky kladný nárůst vyjma let 2014/2015, kde pokles činil -127 263 tis. Kč. Největší nárůst společnost zaznamenala v letech 2011/2012, kde kladný rozdíl činil 1 370 152 tis. Kč. Důvodem je nákup pozemků a staveb.

Dlouhodobý finanční majetek měl značné kolísavou tendenci ve všech sledovaných letech. Největší záporný rozdíl byl zaznamenán v letech 2012/2013 a to -1 274 977 tis. Kč. V budoucnu lze takové kolísání přepokládat díky rokům minulým.

V oběžných aktivech můžeme vidět kladné rozdíly pro sledované období 2011-2015. V letech 2015/2016 je zaznamenán záporný rozdíl a to -396 337 tis. Kč. Níže si vysvětlíme důvody tohoto poklesu.

Zásoby zaznamenaly po všechna období vyjma let 2014/2015 stabilní poklesy. Ve zmiňovaném období 2014/2015 byl zaznamenán zanedbatelný nárůst ve srovnání s lety minulými a to 5 908 tis. Kč.

Viditelné kolísání rozdílů můžeme vidět u pohledávek. V letech 2011/2012 a 2013/2014 činil pokles -99 267 a -324 191 tis. Kč. Důvodem je značné snížení krátkodobých pohledávek.

Peněžní prostředky zaznamenaly největší nárůst v letech 2014/2015 a to 1 133 756 tis. Kč. V záporném rozdílu lze vidět roky 2015/2016 s -602 016 tis. Kč. Důvodem je snížení množství peněz na účtech. Společnost má jen mizivé procento peněz uložených v hotovosti.

Pasiva	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Pasiva celkem	1 506 232 5,15%	-79 728 -0,26%	862 971 2,82%	566 437 1,80%	525 404 1,64%
Vlastní kapitál	1 172 658 5,70%	941 830 4,33%	734 139 3,24%	525 417 2,24%	894 052 3,74%
Základní kapitál	9 080 631 0%	9 080 631 0%	9 080 631 0%	9 080 631 0%	9 080 631 0%
Fondy ze zisku	2 372 0,04%	5 763 0,11%	8 182 0,15%	5 609 0,11%	541 0,01%
Výsledek hospodaření minulých let	858 976 26,30%	786 233 19,06%	1 168 484 23,79%	340 501 5,60%	552 882 8,61%
Výsledek hospodaření běžného účetního období	-72 127 -2,75%	381 103 14,96%	-829 867 -28,34%	207 633 9,89%	309 875 13,44%
Cizí zdroje	333 046 3,85%	-1 022 313 -11,37%	130 577 1,64%	40 883 0,50 %	-368 186 -4,52%
Rezervy	173 049 4,53%	232 010 5,81%	137 595 3,26%	127 790 2,93 %	197 451 4,40%
Dlouhodobé závazky	102 791 8,18%	60 361 4,44%	180 808 12,73%	68 717 4,29 %	64 450 3,86 %
Krátkodobé závazky	-957 244 -33,86%	456 333 24,41%	-187 826 -8,08%	-155 624 -7,28%	-630 087 -31,78%

Tabulka 5 Horizontální analýza pasiv (tis. Kč) [Zdroj: Vlastní zpracování [13]]

Celková pasiva zaznamenala největší nárůst v letech 2011/2012 a to 1 506 232 tis. Kč. Značný propad nastal v nadcházejícím období 2012/2013, který činil -79 728 tisíc Kč. Druhý největší kladný rozdíl nastal v roce 2013/2014 a to 862 971 tis. Kč. Pro další sledovaná období je tento rozdíl vcelku stabilní.

Vlastní kapitál měl, co se týče rozdílů v letech značně kolísavou tendenci. Avšak v posledních dvou letech 2015/2016 značně narostl vůči rokům 2014/2015 a to o 368 635 tis. Kč. Největší rozdíl ve sledovaném období nastal v letech 2011/2012 a to 1 172 658 tis. Kč.

Základní kapitál nezaznamenal v žádných sledovaných letech jakýkoli výkyv. Společnost a její akcionáři nemají potřebu navyšovat nikterak základní kapitál.

Fondy ze zisků mají ve všech sledovaných letech stabilní tendenci. Nenastaly zde žádné velké výkyvy.

Výsledek hospodaření minulých let zaznamenal největší kladný nárůst v letech 2013/2014 a činil 1 168 484 tis. Kč, a to díky navýšení nerozděleného zisku z minulých let. Všechny sledované roky měly kolísavou tendenci, avšak v žádných letech zápornou.

Jinak je na tom výsledek hospodaření běžného účetního období, který má kolísavou tendenci. V letech 2011/2012 a 2013/2014 jsou rozdíly v záporných číslech -72 127 a -829 867 tis. Kč. Další sledované roky se drží ve stabilní úrovni.

Cizí zdroje zaznamenaly největší záporný rozdíl v období 2012/2013 a to -1 022 313 tis. Kč. V roce 2015/2016 nastal tento záporný rozdíl taktéž, ale tento pokles byl zhruba třetinový oproti letům výše zmiňovaným. Nejmenší kladný rozdíl nastal v letech 2013/2014 a činil pouze 40 883 tis. Kč.

V rezervách společnosti nenastaly žádné větší výkyvy. Rozdíly jsou vcelku stabilní pro všechna období. Totéž platí pro dlouhodobé závazky.

Krátkodobé závazky jsou na tom oproti rezervám značně odlišně. Jejich rozdíly velmi kolísají a drží se ve valné většině v záporných rozdílech. Výjimkou je období 2012/2013, kde zaznamenáváme nárůst, který činí 456 333 tis. Kč. Největší záporný rozdíl tvoří roky 2011/2012 s -957 244 tis. Kč.

Výkaz zisků a ztrát	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Výkony	-288 880 -2,66%	1 067 118 10,11%	-1 454 984 -12,52%	-650 586 -6,40%	271 214 2,85%
Výkonová spotřeba	37 487 0,82%	479 125 10,38%	-353 345 -6,93%	-565 695 -11,93%	74 069 1,77%
Osobní náklady	27 973 1,62%	-52 639 -2,99%	-64 524 -3,78%	-218 014 -13,28%	18 343 1,29%
Tržby z prodeje cenných papírů a vkladů	913 266 102,90%	-184 897 -10,27%	-591 332 -36,59%	417 988 40,80%	-1 283 323 -88,96%
Hospodářský výsledek z finančních operací	643 355 144,43%	-526 116 -48,32%	92 401 16,42%	47 428 7,24%	219 354 31,22%

Hospodářský výsledek za běžnou činnost	-72 127 -2,75%	381 103 14,96%	-829 867 -28,34%	207 633 9,89%	309 875 13,44%
---	-------------------	-------------------	---------------------	------------------	-------------------

Tabulka 6 Horizontální analýza Výkazu zisků a ztrát (tis. Kč) [Zdroj: Vlastní zpracování [14]]

Výkony zaznamenaly v letech 2013/2014 největší záporný rozdíl a to -1 454 984 tis. Kč. Druhým největším rozdílem byly roky 2012/2013 kde kladný rozdíl činil 1 067 118 tis. Kč. V letech 2014/2015 byl celkový rozdíl oproti letům minulým méně než poloviční. V dalších letech měly výkony klesající trend.

Jak lze vidět v tabulce č. 6, výkonová spotřeba měla kolísající trend. Největší výkyvy nastaly ve třech sledovaných obdobích 2012/2013, 2013/2014 a 2014/2015 s 479 125, -353 345 a -565 695 tis Kč.

Osobní náklady zaznamenaly největší pokles v letech 2014/2015 s -218 014 tis. Kč. Tento pokles může být zapříčiněn snižováním stavu zaměstnanců ve společnosti.

Tržby z prodeje cenných papírů a vkladů zaznamenaly ve všech obdobích velké rozdíly. Nejmenší rozdíl byl evidován v letech 2012/2013 s -184 897 tis. Kč. Největší pokles patřil letům 2015/2016 s celkovým rozdílem -1 283 323 tis. Kč.

Hospodářský výsledek z finančních operací zaznamenal největší výkyv v letech 2011/2012 a 2013/2014 a to 643 355 a -526 116 tis. Kč. V ostatních letech se rozdíly drží na přijatelné stabilní úrovni.

Hospodářský výsledek za běžnou činnost zaznamenal největší pokles v letech 2013/2014, který činil -829 867 tis. Kč. Ostatní období mají stabilní trend.

4.2 Vertikální analýza

V tabulce níže, je provedena vertikální analýza za použití rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Její účel je uveden výše v teoretické části. Ve sledovaném období 2011-2016 jsou hodnoty vyobrazeny v procentech.

Aktiva (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aktiva celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Dlouhodobý majetek	88,92	89,03	85,31	85,06	81,78	83,29
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,40	0,37	0,35	0,29	0,25	0,33
Dlouhodobý hmotný majetek	67,01	68,18	68,60	68,11	66,52	65,70
Dlouhodobý finanční majetek	21,51	20,48	16,37	16,66	15,01	17,25
Oběžná aktiva	10,88	10,81	14,53	14,79	18,06	16,55
Zásoby	1,63	1,40	1,32	1,15	1,15	0,98
Pohledávky	4,40	3,86	5,07	3,20	3,28	4,01
Krátkodobé pohledávky	4,40	3,86	4,35	3,20	3,28	4,01
Krátkodobý finanční majetek	4,85	5,55	8,14	10,44	13,63	11,56
Peněžní prostředky	1,19	4,20	7,16	9,64	13,01	10,95

Tabulka 7 Vertikální analýza aktiv v % [Zdroj: Vlastní zpracování [12]]

Z tabulky č. 7 lze vysledovat, že dlouhodobý majetek měl největší podíl na celkových aktivech a to více jak 80% ve všech sledovaných obdobích. Největší podíl patřil roku 2012 s 89,03%. V dalších letech lze vidět kolísavou tendenci, avšak podíl nikdy neklesl pod výše zmiňovaných 80%.

Dlouhodobý nehmotný majetek se za celé sledované období 2011-2016 držel v rozmezí 0,25 – 0,40%. Z celkového součtu tvoří jen mizivé procento.

Dlouhodobý hmotný majetek tvoří největší část dlouhodobého majetku a to s více než 60% ve všech obdobích. Ostatní sledované roky mají velmi stabilní tendenci.

Dlouhodobý finanční majetek tvoří druhou největší část dlouhodobého majetku. Nejvyšší zaznamenaná hodnota patří roku 2011 s 21,51%. Další roky v tabulce č. 7 mají spíše klesající tendenci. Výjimkou je rok 2016, kde oproti roku minulému stoupl podíl o 2,24%.

Oběžná aktiva tvoří další velkou část celkových aktiv. Od roku 2011 do roku 2015 mají stoupající tendenci a to v konečném roce o skoro dvojnásobek. Výjimkou je rok 2016, kde podíl klesl oproti roku minulému o 1,51%

Zásoby společnosti mají jen malou procentuální část na celkových aktivech a to v rozmezí 0,98 – 1,63%. Je zde zaznamenán klesající trend.

Pohledávky měly v roce 2013 největší procentuální podíl a to 5,07%. Ostatní roky měly kolísavý trend. Nejmenší podíl nastal v roce nadcházejícím 2014 s 3,20%.

Krátkodobý finanční majetek zaznamenal ve sledovaném období stoupající trend. Procentuální nárůst mezi lety 2011-2016 činil 9,76%. Možným důvodem je nákup akcií k následnému prodeji.

Peněžní prostředky zaznamenaly od roku 2011 do roku 2016 velký nárůst, který činil 9,76%. Důvodem je snižování zásob zboží za účelem prodeje.

Pasiva	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pasiva celkem	100	100	100	100	100	100
Vlastní kapitál	70,37	70,74	73,99	74,30	74,62	76,16
Základní kapitál	31,08	29,55	29,63	28,82	28,31	27,85
Fondy ze zisku	18,09	17,21	17,27	16,83	16,55	16,28
Výsledek hospodaření minulých let	11,18	13,43	16,03	19,30	20,02	21,39
Výsledek hospodaření běžného účetního období	8,96	8,29	9,56	6,66	7,19	8,02
Cizí zdroje	29,63	29,26	26,00	25,70	25,37	23,84
Rezervy	13,06	12,99	13,78	13,84	13,99	14,37
Dlouhodobé závazky	4,30	4,42	4,63	5,08	5,20	5,32
Krátkodobé závazky	9,67	6,08	7,59	6,79	6,18	4,15

Tabulka 8 Vertikální analýza pasiv v % [Zdroj: Vlastní zpracování [13]]

Jak lze vidět v tabulce č. 7, vlastní kapitál tvoří více jak 70% za všechny sledované roky. Od roku 2011 o roku 2016 měl vlastní kapitál stoupající tendenci. Procentuální nárůst mezi lety 2011-2016 činil 5,79%.

Základní kapitál měl oproti vlastnímu kapitálu klesající trend. V roce 2011 činil základní kapitál 31,07%. V posledním sledovaném roce 2016 tento kapitál činil 27,85%. Mezi těmito lety činil celkový záporný rozdíl 3,23%.

Fondy lze považovat za celkem stabilní. Největší výkyv je zde zaznamenán mezi lety 2011-2012 a to pouze 0,88%

Výsledek hospodaření minulých let měl od roku 2011 do roku 2016 skoro dvojnásobný nárůst. V roce 2016 překročil podíl 20%. Největší rozdíl nastal mezi lety 2013-2014 a to 3,27%.

Výsledek hospodaření běžného účetního období měl stabilní trend. Nenastaly zde žádné větší výkyvy. Největší hodnotu zaznamenal rok 2013 s 9,56%.

Cizí zdroje měly od roku 2011 klesající trend. Rozdíl mezi rokem 2011 a 2016 činil 5,79%. Rozdíly ostatních let se pohybovaly v rozmezí 1-3%. Žádný větší výkyv zde nenastal.

Rezervy měly oproti cizím zdrojům stoupající trend. Jediný pokles je zde evidován v roce 2012, který činil 0,07%. Nárůsty v letech ostatních se pohybují na stejné nebo podobné hodnotě.

Dlouhodobé závazky se držely v rozmezí 4,30-5,53%. Jak lze vidět v tabulce č. 8, dlouhodobé závazky mají stoupající tendenci.

Krátkodobé závazky mají oproti dlouhodobým závazkům klesající tendenci. V roce 2011 se hodnota nejvíce přiblížila 10%, a to s 9,67%. V roce 2016 klesla až na 4,15%. Lze přepokládat, že tato hodnota bude v nadcházejících letech klesat.

Výkaz zisků a ztrát	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Výkony	100	100	100	100	100	100
Výkonová spotřeba	42,24	43,75	43,86	46,66	43,90	43,44
Osobní náklady	15,96	16,66	14,68	16,15	14,96	14,73
Provozní hospodářský výsledek	25,41	17,79	25,81	17,98	21,21	21,61
Tržby z prodeje cenných papírů a vkladů	8,19	17,06	13,90	10,08	15,16	1,63
Hospodářský výsledek z finančních operací	4,11	10,32	4,84	6,44	7,38	9,42
Hospodářský výsledek za běžnou činnost	24,16	24,14	25,20	20,64	24,24	26,73

Tabulka 9 Vertikální analýza Výkazu zisků a ztrát v % [Zdroj: Vlastní zpracování[14]]

Jak lze vidět v tabulce č. 9, výkonová spotřeba zaobírá největší část výkazu zisků a ztrát s více jak 42% pro každý sledovaný rok. V roce 2016 byl tento podíl největší a to s 46,66%. Nejmenší hodnota patří roku 2011 se 42,24%. Nejsou zde evidovány nijak velké výkyvy.

Pokud se podíváme blíže na osobní náklady, tak v roce 2013 byly na nejnižší úrovni a to 14,68%. V předešlém roce byl tento podíl největší ze všech sledovaných let a to s 16,66%.

Provozní hospodářský výsledek zaznamenal největší výkyvy v letech 2012 a 2014. Tyto rozdíly činily oproti letům minulým 7,62 a 7,83%

Tržby z prodeje cenných papírů a vkladů evidovaly v roce 2016 největší pokles a to 13,53%. Mezi lety 2011-2012 nastal největší nárůst a to 8,89%. Ostatní roky lze považovat za stabilní.

Hospodářský výsledek z finančních operací měl za celé sledované období kolísavou tendenci. Např. v letech 2011/2012 hodnota procentuálně stopla o 6,21%, v letech 2012/2013 následně klesla o 5,48%.

Hospodářský výsledek za běžnou činnost nezaznamenal na celé sledované období velký výkyv. Lze ho tedy pokládat za velmi stabilní.

4.3 Ukazatele likvidity

V teoretické části jsme se věnovali teoretickému pojmu likvidita. Pro připomenutí, jde o schopnost společnosti přeměnit svůj majetek na peníze. V tabulce níže je tato schopnost znázorněna pro roky 2011-2012.

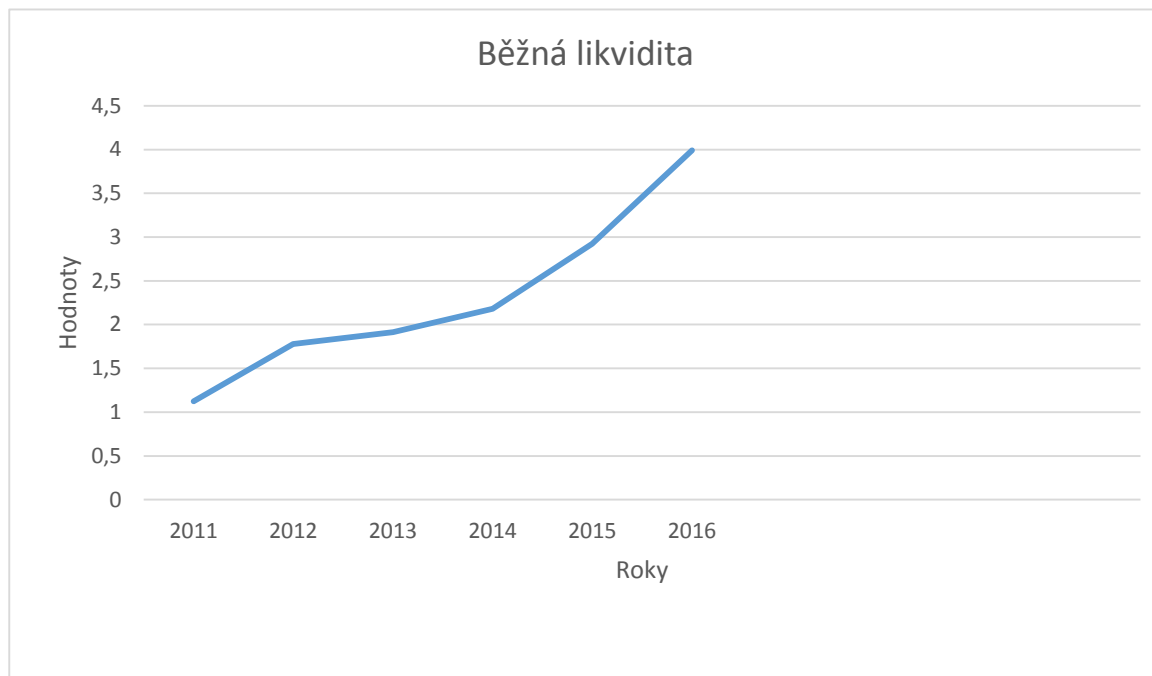
Likvidita	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Běžná	1,124	1,777	1,915	2,179	2,922	3,991
Rychlá	0,956	1,546	1,741	2,010	2,737	3,754

Tabulka 10 Ukazatel likvidity [Zdroj: Vlastní zpracování]

Jak už bylo zmíněno v teoretické části, likvidita znamená schopnost podniku uhradit své závazky. Hodnoty potřebné pro výpočet likvidity jsou použity z rozvahy a výkazu zisků a ztrát.

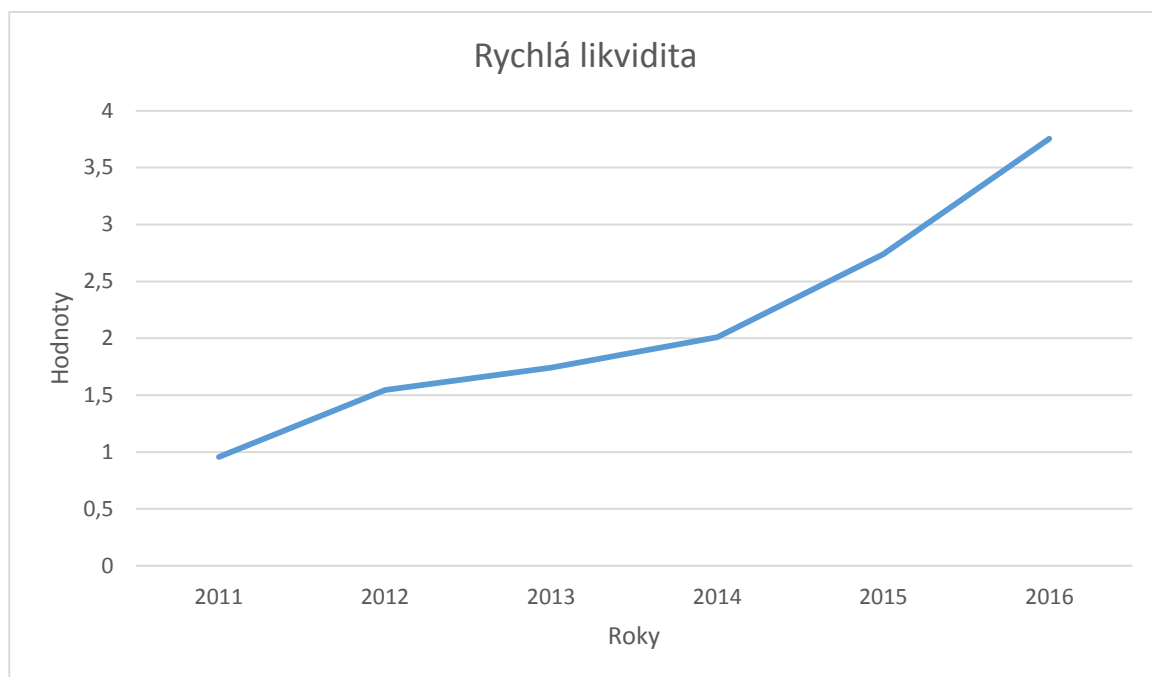
V roce 2011 měla společnost Severočeské doly a.s. menší schopnost uhradit své závazky. Podle Synka, by neměla běžná likvidita klesnout pod 1,5. Běžná likvidita činí 1,124, což není pro společnost kritické.

V dalších letech se nedostala hodnota běžné likvidity pod 1,5, naopak začala prudce stoupat. Jak je vidět z grafu č. 1, hodnota prudce stoupla v roce 2016 a to na 3,991. V letech 2012-2014 se držela hodnota v přijatelném rozmezí, které podle Synka činí 1,5 -2,5.

Graf 1 Běžná likvidita [Zdroj: Vlastní zpracování [12][13]]

Rychlá likvidita se v roce 2011 podle Synka dostala pod kritickou hranici, která činí 1. Jak je vidět na grafu č. 2, od roku 2012 měla rostoucí tendenci. Důvodem je stále větší navyšování aktiv oproti krátkodobým závazkům.

Graf 2 Rychlá likvidita [Zdroj: Vlastní zpracování [12][13]]

4.4 Ukazatel aktivity

Tento ukazatel nám sleduje schopnost podniku využít svůj majetek. Dnešní trend je zrychlování obratu majetku. Jedná o pozitivní trend, protože díky němu má podnik vyšší tržby. Avšak jeho přehnané zrychlování může vést k ohrožení plynulosti výroby, těžby nebo prodeje.

Aktiva	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Doba obratu zásob	14,24	12,23	10,44	11,52	12,15	11,76
Rychlost obratu zásob	25,63	29,82	34,95	31,67	30,02	31,01
Doba obratu pohledávek	38,44	33,70	40,03	32,17	34,85	47,92
Rychlost obratu pohledávek	9,49	10,83	9,11	11,34	10,47	7,61
Doba obratu závazků	122,20	91,81	96,51	119,19	120,83	113,26
Relativní vázanost stálých aktiv	0,46	0,46	0,54	0,42	0,42	0,36

Tabulka 11 Ukazatel aktivity [Zdroj: Vlastní zpracování [12][13]]

Doba obratu zásob je vypočítaná ve dnech. Čím je tato hodnota menší, tím je výsledek příznivější. V roce 2013 klesla tato hodnota na 10,443 dnů. Sledované období mělo kolísavou tendenci. Avšak nejsou zaznamenány nikterak velké odchylky.

Rychlost obratu zásob je alternativou pro dobu obratu zásob. V roce 2013 dosáhly nejvyšší hodnoty a to 34,953 krát. Celé sledované období mělo tak, jako doba obratu zásob kolísavou tendenci.

Doba obratu pohledávek je velmi důležitým ukazatelem. Říká nám, za jak kolik dní nám budou splaceny pohledávky od odběratelů. Logika nám říká, že nejlepší je pro nás hodnota nulová. Počet dní v roce 2016 nám oproti roku 2011 stoupl o 9,483dnů. Avšak tato hodnota každý rok kolísá. Rozmezí mezi lety není velké, ale také není zanedbatelné.

Rychlost obratu pohledávek zaznamenala nejvyšší hodnotu v roce 2014, která činila 11,343. Nejnížší hodnotu si připsal rok 2016 a to 7,616.

Doba obratu závazků je velmi důležitým ukazatelem. Měří platební morálku vůči dodavatelům. Tato hodnota by měla být vyšší než doba obratu pohledávek. Jak lze vidět z tabulky č. 12, podnik tuto hodnotu převyšuje několikanásobně. Nejvyšší hodnota byla naměřena v roce 2011 a činila 122,201 dnů. Nejnížší hodnotu měl naopak rok nadcházející a to 91,810 dnů.

Relativní vázanost stálých aktiv neboli též označován jako obrat aktiv má nejvyšší hodnotu v roce 2013. Podnik je tedy schopen 0,542 krát obrátit svá celková aktiva za jeden rok. V letech 2011/2012 a 2014/2015 byla tato hodnota relativně na stejné úrovni. Nepatrná odchylka nastala v roce 2016, kde z hodnoty 0,421 klesla na 0,366.

4.5 Ukazatel rentability

Tento ukazatel patří mezi poměrové ukazatele. Bývají také často nazývány jako ukazatele profitability, výkonosti nebo návratnosti. Tento ukazatel poměřuje zisk ze zdroji. V tabulce níže jsou hodnoty vyobrazeny v procentech.

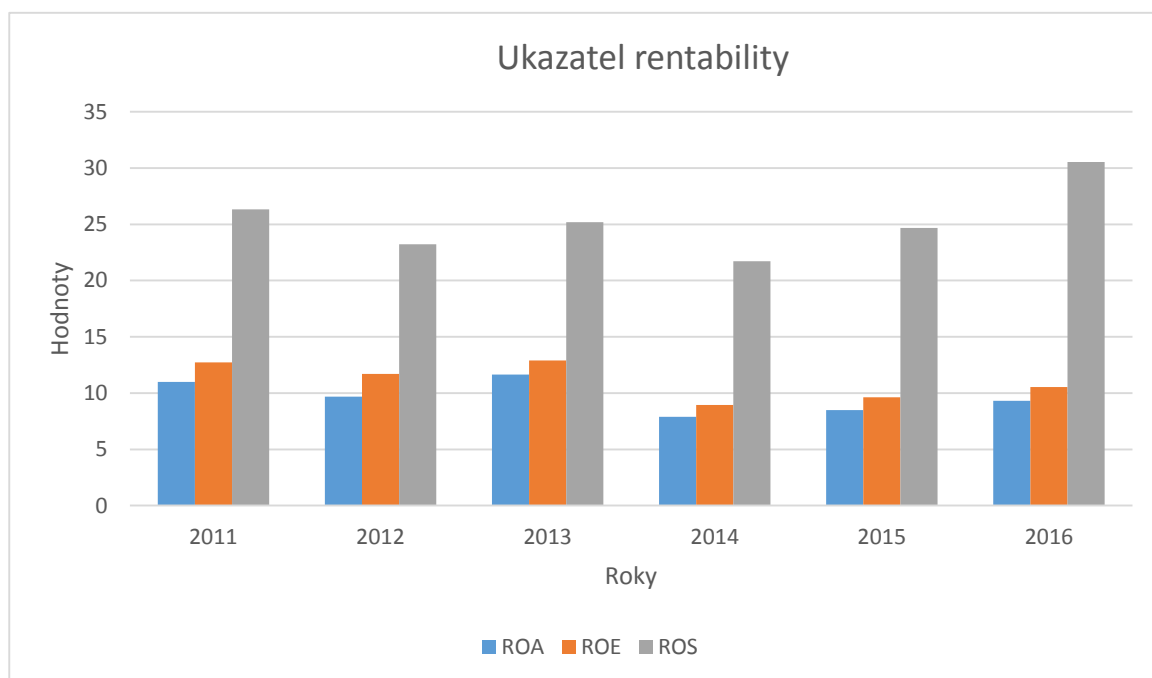
Rentabilita (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ROA	10,99	9,70	11,64	7,89	8,49	9,32
ROE	12,74	11,72	12,91	8,96	9,63	10,54
ROS	26,34	23,23	25,18	21,73	24,68	30,54

Tabulka 12 Ukazatel rentability v % [Zdroj: Vlastní zpracování [12][13]]

Ukazatel ROA zaznamenal nejmenší hodnotu v roce 2013. Od roku 2014 měl ukazatel ROA stoupavou tendenci. Ve sledovaném období nenastaly žádné větší odchylky. Pro lepší přehlednost hodnot jsem vytvořil graf. 3.

Ukazatel ROE znázorňuje hodnocení rentability vlastního kapitálu. U hodnot zde platí, že čím je větší, tím je lepší. V letech 2011/2013 dosahovala ROE největších hodnot a to 12,74% a 12,91%. Této hodnotě se nejvíce přiblížil rok 2012 s 11,72%. V roce 2014 nastal největší pokles oproti roku minulému a to 3,95%.

Jak už bylo zmíněno v teoretické části. ROS je pojem, který označuje, kolik korun čistého zisku připadá na jednu korunu tržeb. Rok 2016 má největší hodnotu a to 30,54%. Ve sledovaném období nenastaly žádné větší odchylky. Výjimkou je rok 2014 kde hodnota klesla na 21,73%. Rozdíl s rokem 2016 činí 8,81%.

Graf 3 Ukazatel rentability [Zdroj: Vlastní zpracování [12][13]]

4.6 Ukazatel zadluženosti

Ukazatel měří, jak společnost využívá k financování cizí zdroje a jak je schopná hradit svoje závazky. Ukazatele zadluženosti jsou vypočteny a znázorněny v tabulce č. 14. Celková a běžná zadluženost je uváděna v procentech.

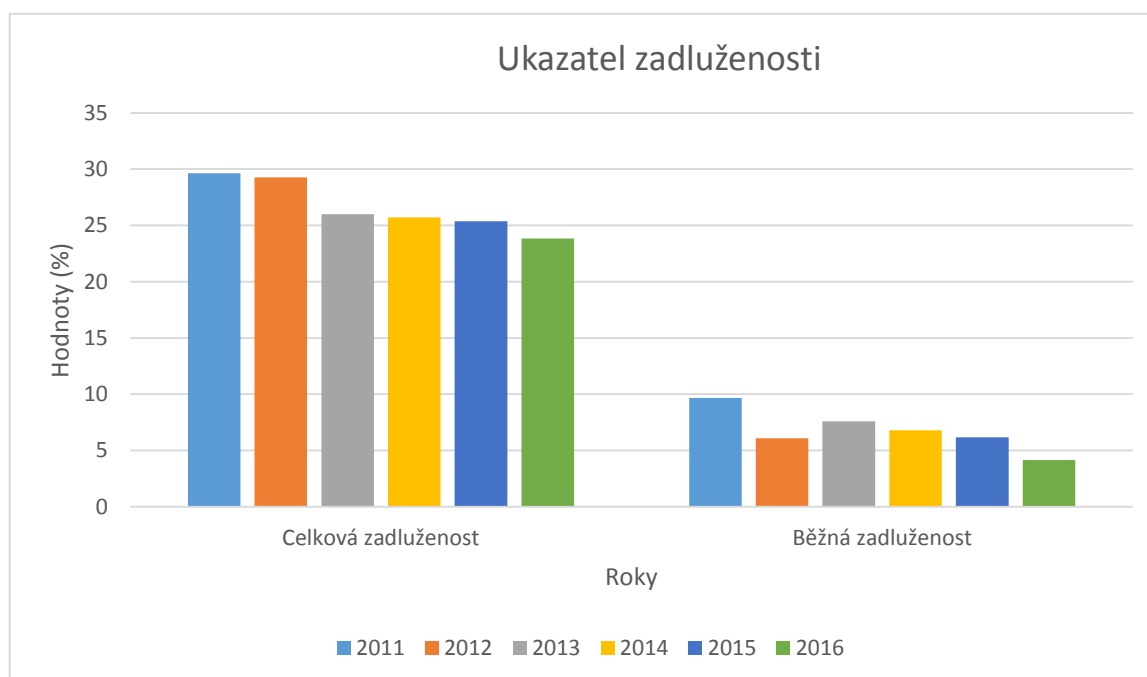
Zadluženost	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celková zadluženost (%)	29,63	29,26	26,00	25,70	25,37	23,84
Běžná zadluženost (%)	9,67	6,08	7,59	6,79	6,18	4,15
Úrokové krytí (*)	268,34	190,31	718,24	528,45	1491,98	6531,61

Tabulka 13 Ukazatel zadluženosti [Zdroj: Vlastní zpracování [12][13]]

Nejmenší celková zadluženost byla vypořizována v roce 2016 a činí 23,84%. Jak je vidět na grafu č. 4, celková zadluženost stále klesá. Rozdíl celkové zadluženosti mezi 2011-2016 činí 5,79%. Společnost přestává využívat cizí zdroje k financování a snaží se je nahradit zdroji vlastními.

Běžná zadluženost je na tom podobně jako zadluženost celková. V roce 2011 byla hodnota nejvyšší a to 9,67%. Dalšími roky zadluženost klesá. Lze předpokládat, že se hodnota bude i dalšími roky snižovat.

Úrokové krytí je zde značně vysoké. Od roku 2011 do roku 2016 společnost navýšila své úrokové krytí o 6263. Znamená to tedy, že je společnost Severočeské doly a.s. schopna 6263 krát pokrýt svým celkovým ziskem úrokové platby. Pro věřitele je toto číslo velmi kladné.

Graf 4 Ukazatel zadluženosti [Zdroj: Vlastní zpracování [12][13]]

5. NÁVRHY A OPATŘENÍ

V tomto ekonomickém posouzení bylo podle dostupných zdrojů zjištěno, že si společnost Severočeské doly a.s. od roku 2011 do konce sledovaného období 2016 ve všech oblastech velmi polepšila. Jestliže se podíváme blíže do rozvahy, společnosti každým rokem majetek narůstá.

Hodnota likvidity se z kritické hodnoty vyšplhala do roku 2016 do více jak trojnásobné hodnoty a tím převýšila doporučenou hodnotu. Podle Synka by se totiž optimální hranice pohybovat od 1,5 – 2,5. Pokud firma stále navyšuje svojí likviditu, může tím nastat situace, ve které firma snižuje svojí výnosnost. Společnost by tedy měla usilovat o optimální likviditu a současně o co nejvyšší rentabilitu.

Ukazatel celkové zadluženosti je zde velmi kladný. Firma každým rokem snižuje celkovou zadluženost a dokonce zvyšuje své úrokové krytí, které dokázala od roku 2011 do roku 2016 zvýšit 6263 krát. V této části není nic co firmě vytknout ani doporučit.

Co se týče ukazatele aktivity, je zde vidět stále se zvyšující doba obratu pohledávek. Ve zkratce to znamená, jak dlouho čeká firma na platby od svých odběratelů. Odběratelé často neplatí své závazky včas. U malé firmy by to mohlo znamenat velké potíže, které by mohly vést až k insolvenční, protože nebude schopná splácet své závazky. Proto by firma měla uvažovat o opatřeních na urychlení inkasa svých pohledávek.

Je zde ale nutné zmínit fakt, že společnost Severočeské doly a.s. je dlouhodobě fungující firmou a to od roku 1991. Společnost měla dostatek času na odstranění potíží se zadlužeností nebo na budování velkého množství majetku, a tím si zajistit stabilní chod bez možností bankrotu. Je zde ale mnoho aspektů, které mohou ohrozit stabilní chod společnosti. Mluvíme zde například o prodloužení smluv o územních limitech, které nemusejí být schváleny, změny cen hnědého uhlí, které by mohly být v případě velkého poklesu pro firmu devastující.

Společnost získává svůj zisk především z prodeje hnědého uhlí, které si sama ve svých úpravách upravuje. Proto by mohlo být přínosem investovat do modernizace úpraven a zvýšit tím tam kvalitu hnědého uhlí, respektive jeho sirnatost, která by zapříčinila větší výhřevnost uhlí. Při vyšší výhřevnosti by se navýšil zisk společnosti při stejné velikosti těžby hnědého uhlí.

6. ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo sestavit ekonomické posouzení společnosti Severočeské doly a.s. pro období 2011-2016. Hodnoty potřebné pro výpočet byly čerpány z rozvahy a výkazu zisků a ztrát, jež jsou obsaženy volně na internetových stránkách společnosti.

Hlavní rozdělení práce bylo na teoretickou a praktickou část. V teoretické části bylo hlavním úkolem představit společnost, její těžební aktivitu, názorně a obsáhle vysvětlit jednotlivé části ekonomického posouzení, jež byly následně použity v praktické části.

Po provedeném ekonomickém posouzení bylo patrné, že společnost Severočeské doly a.s. každým rokem navyšovala výši svého majetku s mírným zakolísáním v roce 2013.

Velice pozitivním se stal ukazatel zadluženosti, který každým rokem klesá. Se snižující hodnotou zadluženosti, se zvyšuje kladný pohled věřitelů. Dalším kladným a rychle rostoucím bodem je úrokové krytí. Společnost dokázala pokrýt v roce 2016 několikatisícinásobně svým celkovým ziskem úrokové platby. Společnost Severočeské doly a.s. neevidovala tudíž žádné problémy se zadlužeností.

Jak již bylo zmíněno v návrzích a opatřeních, společnost se potýká s problémy v poměrových ukazatelích, respektive v jednom z ukazatelů aktivita. Doba obratu pohledávek v roce 2016 navýšila nebývale velkou hodnotu, což by v budoucnu mohlo být pro společnost kritické.

Při pohledu na likviditu společnosti, nám byl patrný problém s velikostí růstu hodnoty. Na počátku sledovaného období dosahovala běžná likvidita malých hodnot při pohledu na doporučenou likviditu. V roce 2016 překročila tato hodnota více jak trojnásobně hodnotu z roku 2011, což také překročilo doporučenou hodnotu stanovenou v teoretické části.

Dalším velice pozitivním se stal ukazatel rentability. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím efektivněji dokáže společnost podnikat. Každým rokem tato hodnota stoupala až na pár nepatrných zakolísání.

Ve výsledku lze říci, že společnost Severočeské doly a.s. velice efektivně podniká a každým rokem navyšuje zisk, k uspokojení akcionářů. Snižování zadluženosti je také velmi dobrým krokem potřebným pro nezávislost společnosti

Seznam použité literatury

- [1] KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-646-0.
- [2] SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2007. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-1992-4.
- [3] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.
- [4] DVOŘÁČEK, Jaroslav. *Analýza hospodářské činnosti báňského podniku*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 1997. ISBN 80-7078-515-2.
- [5] DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita. 3., rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [6] Severočeské doly a.s. *SDAS* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <http://www.sdas.cz/>
- [7] Severočeské doly a.s. *Data a fakta* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: http://www.sdas.cz/images/681161750_brozura-sd-fakta-a-cisla_2015_web.pdf
- [8] Stavební technika. *Lom Bílina a jeho těžební technika* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.stavebni-technika.cz/clanky/lom-bilina-a-jeho-tezebni-technika>
- [9] Ecmost. *Ekologické centrum Most: Historie těžby hnědého uhlí na Mostecku* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: http://www.ecmost.cz/rekultivace.php?page=uhli_pocatky
- [10] Is.mendelu. *Eknihovna* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=76
- [11] Vlastní cesta. *Poradenský portál* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.vlastnicesta.cz/metody/pomerova-analyza/>

Seznam obrázků

Obrázek 1 Úvodní logo Severočeské doly a.s.	2
Obrázek 2: Rýpadlo KU 300.16/K 83	6
Obrázek 3: Zakladač ZPDH 6300/Z 101	7
Obrázek 4: Rýpadlo SchRs 1320/K.....	8

Seznam tabulek

Tabulka 1 Zjednodušená struktura rozvahy	10
Tabulka 2: Detailní struktura rozvahy	11
Tabulka 3 Výkaz zisků a ztráty	16
Tabulka 4 Horizontální analýza aktiv (tis. Kč)	25
Tabulka 5 Horizontální analýza pasiv (tis. Kč)	26
Tabulka 6 Horizontální analýza Výkazu zisků a ztrát (tis. Kč).....	28
Tabulka 7 Vertikální analýza aktiv v %	29
Tabulka 8 Vertikální analýza pasiv v %.....	30
Tabulka 9 Vertikální analýza Výkazu zisků a ztrát v % [Zdroj: Vlastní zpracování]	31
Tabulka 10 Ukazatel likvidity	32
Tabulka 12 Ukazatel aktivity	34
Tabulka 13 Ukazatel rentability v %	35
Tabulka 14 Ukazatel zadluženosti.....	37

Seznam grafů

Graf 1 Běžná likvidita	33
Graf 2 Rychlá likvidita	34
Graf 3 Ukazatel rentability	36
Graf 4 Ukazatel zadluženosti	37

Seznam příloh

Příloha 1 Rozvaha aktiva Severočeské doly a.s.[12].....	1
Příloha 2 Rozvaha pasiva Severočeské doly a.s.[13].	2
Příloha 3 Výkaz zisků a ztrát Severočeské doly a.s.[14].....	3

Seznam zkratk

a.s.	akciová společnost
např.	například
Kč.	Koruna česká
EAT	čistý zisk
EBT	zisk před zdaněním
EBIT	zisk před zdaněním a úroky
ROA	rentabilita aktiv
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	rentabilita tržeb
DM	dlouhodobý majetek
DHM	dlouhodobý majetek

Přílohová část

Položka V tis. Kč.	Sledované roky					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aktiva celkem	29 220 814	30 727 046	30 647 318	31 510 289	32 076 726	32 602 130
Dlouhodobý majetek	25 984 063	27 356 466	26 146 286	26 803 768	26 230 984	27 153 858
Dlouhodobý nehmotný majetek	117 306	114 395	106 107	91 903	79 165	109 095
Dlouhodobý hmotný majetek	19 580 136	20 950 288	21 023 373	21 463 113	21 335 850	21 420 992
Dlouhodobý finanční majetek	6 286 621	6 291 783	5 016 806	5 248 752	4 815 969	5 623 771
Oběžná aktiva	3 177 885	3 321 358	4 454 030	4 659 297	5 793 368	5 397 031
Zásoby	475 856	430 407	405 289	361 494	367 402	320 717
Pohledávky	1 284 723	1 185 456	1 553 593	1 009 402	1 053 519	1 305 964
Krátkodobé pohledávky	1 284 722	1 185 455	1 333 593	1 009 402	1 053 519	1 305 964
Krátkodobý finanční majetek	1 417 306	1 705 495	2 495 148	3 288 401	4 372 447	3 770 350
Peněžní prostředky	346 782	1 289 300	2 195 183	3 038 241	4 171 997	3 569 981
Časové rozlišení	58 866	49 222	47 002	47 224	52 374	51 241

Příloha 1 Rozvaha aktiva Severočeské doly a.s. [Zdroj: Vlastní zpracování]

Položka V tis. Kč.	Sledované roky					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pasiva celkem	29 220 814	30 727 046	30 647 318	31 510 289	32 076 726	32 602 130
Vlastní kapitál	20 562 678	21 735 336	22 677 166	23 411 305	23 936 722	24 830 774
Základní kapitál	9 080 631	9 080 631	9 080 631	9 080 631	9 080 631	9 080 631
Ážio a kapitálové fondy	310 047	693 484	462 215	849 555	821 229	851 983
Fondy ze zisku	5 285 999	5 288 371	5 294 134	5 302 316	5 307 925	5 308 466
Výsledek hospodaření minulých let	3 266 516	4 125 492	4 911 725	6 080 209	6 420 710	6 973 592
Výsledek hospodaření běžného účetního období	2 619 485	2 547 358	2 928 461	2 098 594	2 306 227	2 616 102
Cizí zdroje	8 657 140	8 990 186	7 967 873	8 098 450	8 139 333	7 771 147
Rezervy	3 816 897	3 989 946	4 221 956	4 359 551	4 487 341	4 684 792
Závazky	4 083 676	3 229 223	3 745 917	3 738 899	3 651 992	3 086 355
Dlouhodobé závazky	1 256 836	1 359 627	1 419 988	1 600 796	1 669 513	1 733 963
Krátkodobé závazky	2 826 840	1 869 596	2 325 929	2 138 103	1 982 479	1 352 392
Časové rozlišení	996	1 524	2 279	534	671	209

Příloha 2 Rozvaha pasiva Severočeské doly a.s. [Zdroj: Vlastní zpracování]

Položka V tis. Kč.	Období					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Výkony	10 843 170	10 554 290	11 621 408	10 166 424	9 515 838	9 787 052
Výkonová spotřeba	4 580 170	4 617 657	5 096 782	4 743 437	4 177 742	4 251 811
Osobní náklady	1 730 780	1 758 753	1 706 114	1 641 590	1 423 576	1 441 919
Provozní hospodářský výsledek	2 754 983	1 877 592	2 999 178	1 827 667	2 018 536	2 114 877
Hospodářský výsledek z finančních operací	445 437	1 088 792	562 676	655 077	702 505	921 859
Hospodářský výsledek za běžnou činnost	2 619 485	2 547 358	2 928 461	2 098 594	2 306 227	2 616 102
Hospodářský výsledek před zdaněním	3 200 420	2 966 384	3 561 854	2 482 744	2 721 041	3 036 736

Příloha 3 Výkaz zisků a ztrát Severočeské doly a.s. [Zdroj: Vlastní zpracování]